

Isä tuli ulos ja sytytti savukkeen. Se syttyi vasta kolmannella tikulla. – Menes kattoon äitiäs. Se on vähän huonona, isä sanoi ja istahti rappuselle. Jaana jäi tuijottamaa. Isä veteli pitkiä henkosia ja syljeskeli jalkoihinsa. Tuulenpuuska tarttui siniharmaaseen tupakansavuun ja kiepautti sen äkäisesti marjapensaaseen. Jaana käveli isän ohi kädet jäykkinä sivuilla ja jätti kumisaappaansa kuuliaisesti eteiseen. Yläkerran vessan ovi oli auki. Käsienpesualtaan päällä loisteputki välkytti levottomasti. Äiti makasi rähmällään muutaman metrin päässä Jaanasta portaikon puolivälissä ja kurlutti äänekkäästi. Nenästä valui oksennusta, hiuksista verta. Koristen ja vinkuen äiti yritti vääntäytyä selälleen, mutta onnistui vain pudottautumaan pari askelmaa alemmas. Pää kolisi portaiden metallireunoihin. Jaana riisui kintaansa ja polvistui puhelimen ääreen. Hän kiersi kolme nollaa. – Aluehälytyskeskus, miten voin auttaa? – Äiti on kaatunut portaissa. – Kuka olet ja mistä soitat? – Jaana Salminen ja meidän koti on aivan tässä radan vieressä, keltainen talo. – Osaatko kertoa osoitteen? – Joo, tuota, Radanpenger 14. – Ja kaupunki on Joensuu. – Joo. – Onko äitisi tajuissaan? – Joo, tai en minä osaa sanoa, se vähän niinku ryömii ja korisee. Päästä taitaa tulla verta. – Odota hetki sulkematta puhelinta. Jaana kuuli, miten naisääni kaikui kuin hallissa: Sairaankuljetus, tehtävä bertta tai jotain, Radanpenger 14. Sitten tuolin narinaa ja metallista napsahtelua. – Oletko vielä siellä? – Joo – Näetkö äitisi nyt? – En, tai voin minä kurkistaa. – Voitko kertoa mitä äitisi nyt tekee? – Siinä se makaa portaikossa ja puskee päättään seinää vasten. Yrittää kai kääntyä. – No hyvä, ambulanssi on siellä aivan pian. Pidä ovi auki, että sairaankuljettajat pääsevät sisälle. Voit sulkea puhelimen. – Joo, minä suljen. Jaana seisoj pihalla ja tuijotti kuvajaistaan ulko-oven lasipinnasta: rähjäinen Jaana, hiukset liimaantuneet rännän kastelempiin poskiin, takissa harmaa tahra, jalat kylmissään sohjossa kävelemisestä. – Ai stana, Jaana tokaisi yrittäessään lähteä liikkeelle. Kengänkorko oli takertunut jäähän. Kuului vain naps ja Jaana putosi polvilleen. Ulko-ovi avattiin ja lökäpöksypoika törmäsi Jaanan päälle. – Tota, ootsa kunnossa ja silleen? – Ihan kunnossa joo, mä vain, kengänkorko tais irrota. Autat sä mut pystyyn? Jaana huojahteli hakien tukea pojan löysistä vaatteista. – Voisit sä vielä avata mulle ton oven? Multa unohtu avaimet. Poika ei vastannut, mutta piti Jaanalle kohteliaasti ovea auki, kun tämä linkkasi porraskäytävään. Ovi lonksahti kiinni ja Jaana tunsu pojan katseen selässään. – Menis nyt siitä toljottamasta, Jaana komensi sohiessaan hissin kutsunappia. Sami oli taas jättänyt kylpyhuoneen oven auki suihkuun mennessään. Tiesi, että se ärsytti Jaanaa. Kuuma höyry kurkisteli jo olohuoneeseen ja tiivistyi helmiksi eteisen kattoon. Sami oli käynyt pelaamassa, avoin varustekassi retkotti puolimatassa makuuhuoneeseen. Nyt se pesisi itsensä ja höyläisi partansa ja levittäisi täydelliseen leukaansa after shave Hugo Gillette Boss Ridge Forrester-balsamia ja nyppisi vielä kulmakarvansa ja laittaisi jalkaansa uudet mustat Gillette saatana Calvin Klein alushousut. Kuten aina perjantaisin. Sitten se soittaisi vielä pari tärkeää bisnespuhelia ja naurattaisi puhekumppaniaan ja olisi niin kuvottavan itsevarma. Ja sitten soittaisi joku Stige tai Stuge, se pelikaveri, ja kysyisi, ett jokos mennään, ett jokos on pallit lahkeessa? Ja sitten se menisi. Kulkisi hänen ohitsean kuin täyden roskapussin ohi kuljetaan; tietäen, että pitäisi tuohonkin tarttua, mutta ei nyt, nyt ei viitsi, kun on niin paljon mukavampaa ja tärkeämpää tekemistä. Ei se siitä mihinkään katoa. Vaurioituneella kengällään Jaana potkaisi sohvan alle pakenevaa treenikassia. Sieltä vyörähti homeisia t-paitoja ja sukkia. Miten oli Herra Tiptop voinut olla näin huolimaton. Vaatteitahan käytettiin vain kerran ja sitten pestiin ja silitettiin ja viikattiin ja suihkutettiin millä lie feromonilla. Sami ei koskaan, siis ei ikinä, laittaisi päälleen valmiiksi hikoilua t-paitaa. Jaana veti vetoketjun kiinni ja heitti kassin siivouskomeroon. Siinä hän etsisi. Tai ostaisi uudet treenikampeet. Jaana riisuutui. Hän oli likainen; hikinen ja kylmä yhtä aikaa. Nilkkaa jomotti, mutta ei se näyttänyt turpoavan. Jaana kurkisti kylpyhuoneeseen. Vesi kumisi ja

valui itsepintaisesti. Jaana istui WC-pöntölle ja antoi kuuman suihkun tulla. Kirveli vähän. Hän kurottui kohti WC-paperia, mutta rulla putosi lattialle ja kastui suihkusta valuvasta vedestä. Jaana päätti istua ja odottaa ja sanoa sitten Samille, että senkus menet, että mene jumalauta. Mene, mene pois. Mutta Sami oli suihkussa liian kauan. Jaana havahtui äidin kakomiseen. – Tarviitko apua, liinavaatekärryn takaa kurkistava hoitaja kysyi. – Ei, ei tässä mitään, kiisseli taisi mennä henkeen. Selviää jo. Viime talvena äiti vielä puhui. Omiaan, mutta puhui kuitenkin. Nyt ei enää osannut vadelmakiisseliä niellä. – Mun pitää ruveta lähtemään. Tulen sitten seuraavan kerran vasta maanantaina. Tuon sitten niitä kettukarkkeja. Äidin vetistävät silmät katsoivat kohti. Vapiseva käsi hyssytti peiton kulmaa. Kynnet olivat pitkät. – Äidin kynnet voisi leikata. Ettei raavi itseään. – Sanon iltavuorolaiselle, taitaa muutenkin olla suihkussa käynti. Hiusten pesukin voisi virkistää. Hoitaja tunki kroonikkovaippoja kärryn alimmalle hyllylle. Ei kohottanut katsettaan. – Olitteks te isän kanssa onnellisia. Siis silloin ennen kuin isä rikko Eeron kitaran? Olitteks te niinku rakastuneita, oikeesti silleen tiesitte sen ilman erehdyksen häivää. Jaana kasasi vellistä lusikallisen ja ohjasi sen kohti äidin puoliavointa suuta. – Kyllä minä muistan, että te joskus pussasitte. Silloin ennen. Ennen, kaikki on meidän perheessä vaan ennen ja jälkeen Eeron. Joskus kyllä mietin, että olinhan minäkin olemassa. Tiedän, että tätä olis pitänyt kysyä silloin, kun vielä olis voinu saada vastauksen, mutta miks sä melkein joit ittes hengiltä, vaikka minä kuitenkin olin olemassa? Pelkkää painajaista oli ne vuodet. Mitä jos isä ei ois kuollu ensin? Sehän sinut sai lopettamaan, isän kuolema, ei se, että olis täytynyt pitää huolta omasta lapsestaan. Jos ois molemmat lapset menne, niin jotenkin paremmin olis ymmärtänyt. Oliko Eero sulle niin paljon tärkeempi? Jaanan ääni aikoi sortua, mutta hän ei antanut sille valtaa. Velli kupli suusta takaisin lusikkaan. – Viime viikolla taas muistin Eeroa. Hetken tosissani luulin nähneeni sen, piti ihan pysähtyä. Ajattelin, että nyt se on tullu takasi ja mennyt raksalle apupojaks töihin. Just joo. Joku saman näköinen poika se oli. Ja Eerohan olis jo paljon vanhempi. Tuskin sitä edes tuntisi. Tai tuntisin minä, tuntisin Eeron missä vaan, jos se oikeesti olis Eero. Voi kun isä ei olis ajanu sitä pois. Olisi vielä isovelj, joka jakais saman lapsuuden ja samat kokemukset ja joka ymmärtäis kun sanois, että tiedäthän sä ja tarkoittais jotain yhteistä, jonka vaan me kaks tiedetään. Nyt se olis erikoistärkeetä. Merja Salminen makasi vuoteessa. Hänen ympärillään oli täydellisen hiljaista. Merja huomasi ihmettelevänsä, miksei alakerrasta kuulunut kitaran soittoa. Sen olisi pitänyt kuulua, koska muutoin oli niin hiljaista. Eero soitti aina. Kylmäkin oli. Hengitys huurtui kasvojen eteen. Hän tiesi olevansa Merja Salminen, omaa sukua Tuikka, hän tunsikin olevansa omassa vuoteessaan kotona Radanpenkereellä, mutta hän ei tiennyt miten. Jotain outoa oli tapahtunut, se oli varmaa. Oliko hän kenties halvaantunut? Hän liikutteli kokeeksi varpaitaan. Toimivat. Hän liikutteli sormiaan ja nekin toimivat. – Reima, hän kuiskasi enemmän tarkistaakseen oman kuntonsa kuin miestänsä kysyäkseen. Ikkunan alareuna oli jäänyt ja kova valkoinen aurinko paistoi sisään. Merjan oli suljettava silmänsä, jottei olisi tyystin häikäistynyt. Varoen hän kohottautui istualleen ja köpötteli makuuhuoneesta keittiöön. Pieni hämmästyksen äännähdys karkasi, kun Merja huomasi lianneensa vaatteensa. Virtsa ja uloste olivat kovettaneet housut kiinni hameeseen. – Voi hyvä tavaton, voi ihme, voi ihme, Merja rallatteli kuoriutuessaan vaatteistaan. – Olenpa tainnut olla kipeänä. Hanasta ei tullut vettä. Patterit olivat kylmät. Kuura puski asuntoon ikkunoista ja viemäreistä. Ulkona ei liikkunut, ei ihmisiä, ei lintuja, ei edes tuuli. Mutta lunta oli paljon, etuoven rappusia ei näkynyt ja pihakeinu oli vain vaivainen kumpu. Merja kulki huoneesta toiseen, mutta Reima oli poissa, poissa olivat Eero ja Jaana. Huonetta kylmempi kauhu teki pesänsä Merjan vatsaan. Hän kiskoi jalkaansa Reiman työhousut ja polki jalkansa huopikkaisiin. Ovi ei auennut ja Merjan täytyi rikkoo olohuoneen ikkuna ulos päästäkseen. Hiljaisuus oli käsittämättömän syvä. – Eilen

minusta tuntui, että tänään minä kuolen. – Tuntuuko sinusta vielä samalta? – Ai miltä? – Että kuolet tänään. – Ei, eei, tänään minusta tuntuu aivan uudestisyntyneeltä. – Ehkäpä siinä kävi niin. – Ai miten? – Että kuolit ja synnyit sitten viime yönä uudelleen. – Niin, niin tosiaan... mutta ei, se olisi liian julmaa. – Miten niin? – Kuolla ensin ja syntyä sitten uudelleen tähän samaan sänkyyn. Jaana heräsi pimeyteen eikä avannut silmiään. Kello nakutti yöpöydällä. Jotain kahden ja kolmen välillä se on kuitenkin, Jaana ajatteli ja yritti palata uneensa. Viime talvena äiti puhui kuolemasta melkein joka päivä. Luuli kuolevansa, tai muisteli Reiman kuolemaa tai kyseli, että onkohan se vielä se Eero hengissä. Parempi sen olisi kuolleena, äiti tuumasi. Parempi kuolleena kuin elävänä. Puheet ärsyttivät Jaanaa ja hän tiuski äidilleen. Pitääkö sitä aina siitä kuolemasta, mitä sitä houkuttelevaan, kyllä kuolema tulee. Nyt Jaana olisi halunnut kuulla äitinsä puhuvan, vaikka sitten kuolemasta. Olisi niin tärkeää kuulla äidin ääni. Joku tuttu ääni maailmassa. Jaana pidatti hengitystään ja alkoi vaipua takaisin pehmeään, kun herätyskello soi. – Sinä et perkele lähde, isä huusi. Sytyttämätön savuke roikkui suupielestä, oli jotenkin tarttunut kiinni huulen kosteuteen. – Et perkele kävele tuosta ovesta. – Haista paska vitun mulkku! Eeron ääni muuttui murinasta kirkunaan samassa lauseessa. – Nyt tuli loppu tälle musisoinnille. Isä työnsi Eeron tieltään ja tunkeutui lattialla lojuvien vaatteiden läpi Eeron huoneeseen. Sängyltä hän tempaisi kouriinsa Eeron kitaran ja pamautti sen lattiaan, jolloin kaula katkesi. Sitten isä polki jalkansa kitaran sisään yhä uudelleen ja uudelleen. Vaaleanruskeat sälot raapivat naarmuja karvaiseen sääreen. Eero roikkui isän paidassa ja huusi niin lujaa, ettei ääntä kuulunut. Äiti seisoj eteisessä sydänalaansa pidellen. Kun isän jalka lopetti, Eero säntäsi ulos ja samaa vauhtia polkupyörän selkään ja pois pihalta kohti kaupunkia. Jaana tempaisi naulakon alta sandaalit käteensä ja syöksyi Eeron perään. – Odota, älä mene! Eero oli pysähtynyt ennen siltaa ja istui puistonpenkillä tutkimassa lompakkoaan. Jaana lähestyi varoen ja jäi seisomaan parin metrin päähän. – Mitä sä aiot? – En mä mitään aio, mä lähden, oisin lähteny joka tapauksessa eikä tämä mitään muuta. – Mihin sä lähdet? – En kerro, paljastat kuitenkin. – Enkä paljasta, en takuulla paljasta. Jaana nykäisi sandaalit jalkoihinsa ja meni penkille Eeron viereen. – Mulle tulee kauhee ikävä, kun sä lähdet. – Niin mullekin – sua ja ehkä äitiä kans, ei sitä vitun paskapäätä. Mutta ei voi mitään, tää on jo päätetty. – Saanks mä tulla mukaan? Eero nosti katseensa lompakosta. – Et tietenkään saa, tyhmä. Et sä siellä pärjäis. – Voisithan sinä pitää minusta huolta. – Ei mulla ole sellaseen aikaa, mun on nyt aika elää ja tehdä mitä mä haluan, mun pitää päästä pois täältä tai mä meen rikki ihan kokonaan. Sitten ei vähään aikaan puhuttu mitään. Jaana käpertyi polvilleen ja painoi otsansa Eeron kättä vasten. Eero nojautui taaksepäin ja antoi päänsä retkahtaa selkänojan yli. Hän havahtui vasta, kun kuuli junan saapuvan asemalle. – Nyt olis aika. Eero kaivoi taskustaan pahvin, jossa oli vihreä raita ja tekstiä. Joensuu – Helsinki, pahvissa luki. – Tän sä saat nähdä, että uskot, että mä tosiaan lähden. Mutta en mä Hesaan jää, mulla on suuremmat suunnitelmat. No, ylös nyt siitä, saat tulla asemalle mukaan. Voit tuoda sitten pyörän takas. Jaana istui tarakalla Eeron lasketellessa asemalle. Se oli tuttu paikka. Eero otti Jaanan aina mukaansa, vaikka tämä oli paljon nuorempi. Ja kavereilleen Eero esitteli Jaanan pikkusiskonaan, joka on ”tosi hyvä tyyppi, ja tosi fiksu”. Jaanan mielestä Eero oli parasta maailmassa. Kun Eero sitten nousi junaan, juoksi Jaana ikkunalta toiselle veljeään etsien. Juna oli jo liikkeessä, kun Jaana vihdoinkin tavoitti Eeron kasvot. – Mihin sä meet, Jaana huusi niin kovaa kuin jaksoi. Tukholmaan, Jaana oli lukevinaan Eeron huulilta, Tukholmaan. – Ruotsiinko, Jaana yritti vielä varmistaa, mutta ikkuna loittoni liian nopeasti. Työntelessään pyörää kotia kohti Jaana tunsu itsensä tavattoman yksinäiseksi. Hän ei olisi halunnut kohdata vanhempiaan, muttei keksinyt, miten tilanteesta olisi paennut. Posket punaisina jääkaapin ovea kiillottavalle äidilleen hän sanoi: – Tukholmaan, Eero lähti

Tukholmaan soittamaan kitaraa. Äiti ei vastannut. Sami ei ollut jättänyt viestiä. Espresso kuppi oli pestynä tiskikaapissa ja keittiö muutenkin putslaaki. Työhuoneen ovi oli edelleen kiinni. Jaana kurkisti. Vuodesohvalla ei ollut nukuttu. Vaikka Sami aina petasi yönsä jäljet, tiesi Jaana sohvan koskemattomaksi. Jotenkin sen aisti, haistoi tai tunsu kämmenensä alla. Jaana tutki puhelimensa vielä uudelleen; ei viestiä, ei vastaamattomia puheluita. Muistamatta riisua päälyysvaatteitaan Jaana kävi sohvalle kyljelleen ja veti polvet koukkuun vatsaa vasten. Hän ei osannut päättää ollako vihainen vai huolissaan. Oli ollut molempia yhtä aikaa jo liian kauan. Jaana ehti ostaa kahdeksan ylimääräistä ennen kuin tajusi, ettei Sami enää syönyt paketillista Aura-juustoa kolmessa päivässä. Paketit olivat koskemattomina kevytlevitteen vieressä. – Eikä hiirelle enää juusto maistunut, Jaana huomasi toteavansa, vaikka järkyttyi. Samille rutiinit olivat elämän kivijalka. Vaikka oltiin missä, Aura-juustoa piti saada. Vaikka matkustettiin tai mökkeiltiin, joka aamu puettiin ylle eri paita kuin eilen, siis huuhteluaineelle tuoksuva puhdas ja silitetty paita. – Miks se ei enää kerro mulle mitään? Jaana luuli havahtuneensa. Hän hamusi kädellään tyhjää hyvän tovin, kunnes tajusi makaavansa työhuoneen sohvalla. Herätyskello ei soinut, puhelin soi. Jaana tihrusti puhelinta hämärtyneessä huoneessa. Teho soittaa, näytössä luki. – No mitä nyt vielä. Jaana oli nukahtanut täysissä pukeissa ja hän oli hikoillut paitansa märäksi. – Meeri soittaa teholta hei. Taisit olla, tuota... nukkumassa. – Niin, niin olin nukkumassa. Olin tänään aamussa ja nukahdin työhuoneen sohvalla. Ihan hyvä, että herätit, takkikin oli jäänyt riisumatta. Tosi väsynyt taisin olla. – Mä en meinaa osata sanoo mitään. Et varmaan tiedä, missä Sami on? – E-en tiedä, se ei vissiin ole ollut täällä koko päivänä – tai ei se ole ollut täällä yölläkään. Mutta mitä sä siitä, ei kait se sielläkään ole? – Itse asiassa on. Meerin ääni oli käheä, ei lainkaan tavallinen. – Mä en tainnut nyt ihan käsittää. – Sitä että Sami on täällä teholla. Se oli tuotu iltapäivällä ensiapuun huonosti hengittävänä ja... – Mitä sille on tapahtunu? – Sillä oli matala tajunta ja alkoo veressä ja sitä pidettiin intoksikaationa. – Pidettiin, miten niin pidettiin. Sano nyt helvetissä, mikä sitä vaivaa! – Se on ottanu yliannostuksen heroiniä. Päänsärky ja kuvotus sulautuivat Jaanan sisällä yhdeksi tuhatkiloiseksi möhkäleeksi, joka työnsi hänen elimensä sivuun ja asettui isännänottein kaiken keskelle. Hänellä ei ollut enää kuuma, hiki oli jäänyt. – Mä tuun sinne, Jaana sanoi ja hytisi, muttei herännyt vielääkään. Kiteellä Eero nousi junasta. Yksi maailma oli suistunut raiteiltaan: mustikka oli syrjäyttänyt ikuisen vadelman. Yhtä huonosti se äidin suussa kuitenkin pysyi. Punaisen noron sijaan valui nyt mustansininen. – Mulla on elämä aika sekaisin, Jaana sanoi ja velloi lusikalla klimppistä kiisseliä, poliisit sanoivat käyvänsä Samin työpaikalla ja meillä kotona, jos tota niin kuin annan luvan. – Meillä kotona. Jaana maisteli sanoja suussaan. – Meidän kotona. Tajusin just, etten ole milloinkaan ennen sanonut, että meidän koti. Se on aina ollut Samin huoneisto tai että minä muutin Samille. Ei se ole ollut mun koti. Tai kai se sitten on ollut, kun silleen sille poliisille sanoin. Naapurivuoteen rouva päästi pitkän ujelluksen ja mutristi kasvojaan. Kiisselilusikkaa pitelevä hoitaja ei häkeltynyt, odotti vain, että ujellus lakkasi ja sujautti sitten uuden annoksen hampaattomaan suuhun. Kasvot mutristuivat entisestään, laiha käsi tavoitteli tarjottimen reunaa. Turvonnut kieli puristui portiksi huulia vasten. Rouva ei tainnut olla mustikan ystävä. – Soitin aamulla Samin äidille. En ole senkään kanssa puhunut kuin pari kolme kertaa. Ensiksi se oli melkein, että kuka ihmeen Jaana. Taisin sitten mennä vähän liian äkkiä asiaan. Eipä sillä ollut paljon sanomista, kyseli vaan, että miksi minä jauhan tätä samaa, että miksi ei voitaisi jo antaa olla. Minä selitin, että sain itsekin tietää vasta illalla. Mutta se tarkoittikin, että miksi ette hoitanu Samin huumeongelmaa ajoissa kuntoon, annoitte sen mennä niin pitkälle, että olisitte ilmoittaneet aikaisemmin, että olisivat voineet auttaa. Niinpä. Ei se kyllä uskonu, kun sanoin, että mistäs minä sen olisin tiennyt. Ajatteli, että ollaan narkkareita molemmat. Yritin kyllä sanoa,

että olen sairaanhoitajana siellä teholla, missä Sami on ja voin toki lähtee mukaan, kun tulevat katsomaan. Sitten se hiljeni ja rupesi itkeen ja kyseli vaan, että miksi minä sitä kiusaan, että mene hyvä ihminen hoitoon, että anna heidän jo unohtaa. Samin isä huuteli taustalla, että antaisi sille sen puhelimen. Ne nyt ei sitten tule. Yritin tyrkyttää niille omaishotellin numeroa, mutta Samin isän taisi tulla sieltä sivusta ja löi luurin korvaan. – Muistan viime talvena, kun sinä vielä vähän juttelit, niin istuit pyörätuolissa tuossa ikkunan vieressä ja Sami oli tulossa käymään. Halusit nähdä sen ensin, ennen kuin se ehtii sisälle. Ja sitten tapitit sitä, kun se käveli tuolta polkua pitkin ja oikaisi lumihangen poikki. – Kyllä on komee, sinä sanoit ja minä olin mustasukkainen ja se otti päähän niin rajusti, että työnsin sinut takaisin sänkyyn. Jaanaa alkoi naurattaa ja hänen oli pakko lopettaa kiisselin lapioiminen, ettei olisi kaatanut koko kulhollista äitinsä vuoteeseen. – Nyt sovitte kyllä toisillenne, toinen dementikko ja toinen koomassa. Sillalla Eero käveli keskellä ajorataa. Valoton polkupyöräilijä katsoi pitkään, mutta ei osoittanut piittaavansa. Yksinäinen keskiviivalla tasapainoilu ei kyllä ollut mikään juttu. Viikonlopun kaljapöhnässä asia oli toisin. Silloin horjahtelu ja autojen väistely jaksoi kiinnostaa aina poliisin tuloon saakka. Sinisiä valoja juostiin karkuun Penttilän saharakennuksen varjoihin. Vaikka eivät poliisit heitä tosissaan yrittäneet kiinni ottaa, pöläyttivät vain pakosalle kuin pystykorva varisparven. Se oli sellainen perjantai-illan rituaali. Eero loikkasi yhdellä hypyllä sillankaiteen viereen ja jäi kaulailemaan valotolppaa. – Ruostainen sillanpaska, raatokaupungin ranka, tulevat kuolevat töistä kotiin... taluttaa... opastaa... Ei vittu tää rimmmaa. Eero nosti jalkansa kaiteen alimmalle poikkipalkille ja heilautti itsensä istumaan. Pieni vire kampasi hiukset silmille ja Eero irrotti kätensä valotolpasta siirtääkseen ne sivuun. Samalla hän vilkaisi olkansa yli ja näki jonkun lähestyvän Penttilän suunnalta. Tulija oli kietoutunut jonkinlaiseen viittaan tai peittoon ja käveli kumarassa, kuin tuulta vasten puskien. – Rouva on hyvä vaan, Eero huikkasi ja nousi seisomaan antaakseen tulijalle paremmin tilaa. – Ei mutta äiti? Mitä sinä täällä, minuako sinä etsit? Äiti pysähtyi Eeron kohdalle ja nosti katseensa. – Älä Eero huoli, Jaana pitää minua koko matkan kädestä kiinni. Ehtimättä ymmärtää, Eero horjahti ja haroi turhaan otetta valotolpasta. Yön suhina korvissaan hän putosi selkä edellä Suvantosillalta Pielisjokeen. Isku löi keuhkot tyhjiksi ja sumensi pään. Virta tarttui Eeroon ja painoi hänet pohjaa vasten ja köytti sinne, vuosisatojen aikana kasvaneeseen kadonneiden ja kadotettujen ryteikköön. Toissapäivänä äiti oli siirretty saattohoitohuoneeseen, vihdoin. Täällä sai olla omassa pesässään kuin talviunille asettuva eläin. Äiti makasi kyljellään. Tyynyliinalle valui verensekaista sylkeä, jota saattoi halutessaan pyyhkiä yöpöydälle varatuilla nenäliinoilla. Suu haukkasi ilmaa ja rintakehä puristi ulos vaivalloisen huokauksen. Haukkaus ja huokaus, 22 kertaa minuutissa. Jaana laski hengitystiheyden taas kerran. Ei ollut oikein muutakaan tekemistä. – En tiedä kuuletko, mutta Jaana on tässä. Vaille kaksi, kun Meeri oli järjestelemässä papereita vuoronvaihtoraaportille, tuli Tiina ilmoittamaan, että Kontiolahdelta tuodaan kolmea kolaripotilasta. – Yksi on jo ensiavussa ja sen kanssa pitäisi mennä seetteehen. Voitko ottaa Meeri tämän? Petri ja Mika tulee tähän huoneeseen ja ne tuntee potilaat. Pääsisit sitten kotiin sen seeteen jälkeen. – Kyllähän minä otan. Onks se intuboitu. – Ei ole ainakaan vielä. – Ajattelin vaan, että pitäiskö ottaa respiraattori mukaan. – Onhan siellä ensiavussa respis, käytät sitä sitten. Tiina puhui olallaan matkustavaan puhelimeen, mutta kääntyi vielä huikkaamaan: – Takkunen on jo alhaalla, se tulee seetteehen myös, jos ei muussa tarvita. Tajuton nuori mies makasi sairaalasängyllä. Takkunen oli lattialla polvillaan pääpuolella. – Tosi levoton, kakoo nielutuubia, pakko laittaa uneen. Ensiavun hoitaja viritteli jo propofoli-infuusiota. – Arvasin, Meeri tokaisi enemmän itsekseen. – Vedä vaan saman tien toinen ruisku valmiiksi. Tarvitaan paljon unta ennen kuin tää keikka on tehty. Onks teillä matkarespis missä? – Se on varmaan

teillä siellä teholla. – Hä? – Lähti sinne just yhen intoksikaation mukana. Kaveri oli ihan hengityslamassa. – Ei hyvä päivä. Melkoinen hässäkkä teilläkin täällä. – Niinpä. – Jyrki hei, minä käyn hakemassa teholta respiksen. – Et lähde nyt mihinkään. Mennään ambuttamalla seettehen ja minä jään tämän kanssa ja käyt sitten sen respiksen. Aletaan vaan jo mennä. Meeri tunki viidenkymmenen millin Propofol-ruiskun taskuunsa ja tarttui sängyn jalkopäähän. – Tietääks se seettee? – Tietää se. Mene nyt vaan. – Oota, tuo verenpainemittari ei ole lähelläkään kohillaan. – Se on ihan hyvä! Työnnä nyt vaan sitä sänkyä. Aivojen kuvaamisen jälkeen Meeri saatteli potilaan teholle ja antoi hänet iltavuorolaisen huomaan. Jyrki odotti pukuhuoneiden edessä vaatekärryyn nojaten. Hän suoristautui ja laittoi kätensä taskuihin, kun näki Meerin. – Tuota, anteeksi, että äksyilin äsken alakerrassa. Meeri pysähtyi, mutta ei sanonut mitään. – Olin vaan vähän kireänä eikä se ole mitenkään sinun syy. – Mitäs tuosta, alan olla jo vähän niinku tottunu. Harvemmin täällä kovin ystävällistä sanaa kuulee. Jyrkin sulki suunsa ja vaihtoi painon toiselle jalalle. – Työkavereitahan me kaikki kuitenkin ollaan. Yhdessä paiskitaan näitä hommia. – Jaa. – No, ei mulla oikeastaan muuta. Nähdään. Ja kiitos vielä. – Mulla olis vähän muuta, jos odotat hetken. – Kerro vaan, Jyrki vastasi hivenen epävarmana. – Jaana on mun hyvä ystävä ja jos sanon ihan suoraan, niin olen vähän huolestunu siitä. – Ai tällaista asiaa. Jyrki painoi kädet syvemmälle taskuihin ja valmistautui puolustautumaan. – Ja jos sanon minäkin ihan suoraan, niin jos Jaanan ja minun välillä jotain tapahtuu, ja sanon vielä jos, niin se olkoon sitten ihan meidän välillä. – Ei, älä väärin ymmärrä, en minä sitä, mutta kun minusta on alkanut tuntua, että Jaana ei oikein ole hyväksynyt Samin kuolemaa, tai siis jotenkin vielä kuvittelee, että Sami on elossa tai jotain. Se puhui vähän outoja pari päivää sitten. – Olikos Sami tämä Jaanan mies, joka kuoli siihen yliannostukseen? – Joo. – Mutta, siitähän on jo... mitä siitä on, vuosi ainakin. Äidin kuolema periytti Eeron Jaanalle. Enää hän kantoi vastuuta. Edellisenä iltana Jaana oli tyhjentänyt äidin vähäisen omaisuuden huoneen lukollisesta kaapista Siwan kassiin. Nahkakansio sisälsi ”Eeron jutun” paperit: kopiot kuulemisista, raportit Tukholman etsinnöistä, kankeasti suomeksi käännettyinä, sekä viimeisenä Eeron julistamisen kuolleeksi. – Virallisesti kuollut, oli isä toistellut paperi jyhkeissä sormissa rapisten. – Virallisesti kuollut, epävirallisesti elossa. Mutta haudattu Eero oli, sukulaisten ja ystävien läsnä ollessa, kuten tapoihin kuului. Tai ei maahan mitään pantu, vain nimi muistolehtoon. Nyt Jaana istui maalinsa kadottaneella penkillä katoksettomalla ratapihalla. Röntäsade vaimensi kevään maisemasta. Jaana kulkisi samaa reittiä kuin Eero 22 vuotta sitten, Niinivaaralta rautatieasemalle, junalla Helsinkiin, laivalla Tukholmaan. Aloitusetapin Jaana oli kulkenut Eeron rinnalla jo silloin ensimmäisellä kerralla, tänään olisi toisen vuoro, huomenna kolmannen. Ja sitten Jaana tarttuisi ainoaan oljenkorteen, joka tietysti oli moneen kertaan kavuttu ja osoitteettomaksi havaittu. Eeron sängyn alta löytynyt suttuinen lappu, Stokis, Jay the Jamaican, Råsta, aseman kulmilla, siihen oli kirjoitettu, jonkun muun kuin Eeron käsialalla. Mistä, milloin tai keneltä lappu oli peräisin, tai kenelle se alun perin oli edes osoitettu? Hyviä kysymyksiä. Pysähtyvä juna toi mukanaan lämmintä haisevaa ilmaa. – Heippa, Jaana totesi itselleen kavutessaan kohdalle osuneesta ovesta. Omaisen poismenon johdosta myönnetty sairausloma yhdistettynä ylityövapaisiin päättyisi ensi kuun puolella. Yhdeksän kokonaista päivää aikaa, mitäpä se oli 22 vuoteen verrattuna. Silti Jaanasta tuntui, että matka vasta alkoi, että Tukholmassa Eero kävelisi häntä vastaan. Pielisjoen pohjalla, heti sillan alla alajuoksun suuntaan, vähän enemmän keskustan kuin Penttilän puolella, vasemman jalan tenniskenkä irtosi limaisen uppotukin alta ja aloitti raukean matkansa kohti pintaa.